

Biblioteksplan för kommunbiblioteken

2015-2019

Antagen av Kultur- och Fritidsnämnden

2015-09-02

Bakgrund

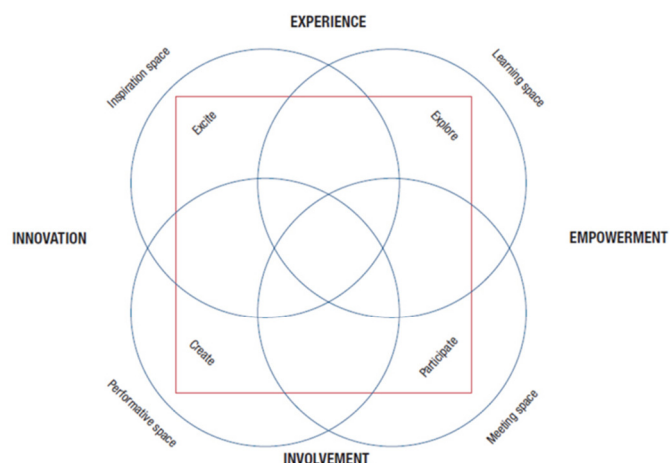
Bibliotekslagen (2013:801) sätter ramarna för verksamheten vid landets bibliotek. Lagen betonar bibliotekens betydelse för det demokratiska samhällets utveckling och den grundläggande roll de spelar för kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Den knyter på så sätt an till hur bibliotekens grundläggande uppdrag uttryckts i internationella sammanhang, till exempel i IFLA:s och Unesco:s olika biblioteksmanifest.

Regeringen framhåller att det är viktigt att särskilt lyfta fram litteraturens ställning eftersom det skrivna ordet, oavsett i vilket tekniskt format den förmedlas, har en grundläggande betydelse för det demokratiska samtalet, för utbildning och forskning och för kulturell utveckling. Att alla har tillgång till information och kunskap är en väsentlig förutsättning för delaktighet i samhällslivet och det demokratiska samhällets utveckling. Inte minst är det viktigt att beakta detta när det gäller grupper som möter trösklar av språklig eller annan art för att ta del av det informationsutbud som tillhandhålls på mediemarknaden.

Ur För det demokratiska samhällets utveckling: Bibliotekslagen enligt lagstiftaren. Svensk Biblioteksforening 2015

Kultur- och Fritidsnämnden beslöt 2014-04-09 att den reviderade biblioteksplanen skulle bygga på följande fyra begrepp: mötesplats, lärande rum, inspiration samt skapande/performance.

Dessa har sitt ursprung i en dansk modell för hur ett modernt bibliotek bör vara. Modellen är utarbetad av forskarna Dorte Skot-Hansen, Henrik Jochumsen och Casper Hvenegaard.

D. Skot-Hansen, H. Jochumsen, C. Hvenegaard

Biblioteksplanearbetet startade med en workshop med hela bibliotekspersonalen i januari 2014. Planarbetet har sedan synkats och pågått parallellt med utarbetandet inom Barn- och ungdomsförvaltningen av en skolbiblioteksplan för samma period. Bibliotekschefen har

Biblioteksplan för kommunbiblioteken

Här ger vi plats för att göra skillnad

***En plats för möjligheter – formad med tanke och omtanke,
där lusten är vår drivkraft och där glädjen smittar.***

***En plats med stark tradition – för gränslöst skapande,
där gemensam vilja och kunskap får livet att lyfta och idéer blir verklighet.***

***En plats i rörelse som bygger på mångfald och hållbarhet,
där allt är nära och där alla har betydelse.***

Vaggeryds kommuns vision

Bibliotek tillhandahåller tillgång till information, idéer och uttryck för skapande fantasi. De tjänar som ingång till kunskap, tankar och kultur.

Bibliotek tillhandahåller oundgängligt stöd för livslångt lärande, självständigt beslutsfattande och kulturell utveckling både för individer och grupper

Bibliotek bidrar till vidmakthållandet och utvecklingen av den intellektuella friheten och hjälper till att trygga grundläggande demokratiska värden och allmänna mänskliga rättigheter.

Bibliotek har ett ansvar för att både garantera och underlätta tillgången till kunskap och intellektuellt utbyte. Bibliotek ska för detta ändamål anskaffa, bevara och göra tillgängligt ett så rikt utbud av material som möjligt för att avspegla samhällets bredd och särintressen.

Bibliotek ska säkerställa att urvalet av och tillgången till material och tjänster styrs av yrkesmässiga överväganden och inte av politiska, moraliska och religiösa åsikter.

Bibliotek ska anskaffa, organisera och förmedla information fritt och motsätta sig varje form för censur.

Bibliotek ska ställa material, hjälpmedel och tjänster till förfogande för alla användare på lika villkor. Det får inte förekomma någon form av diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, tro, kön, ålder eller av annan orsak.

Ur IFLA:s förklaring om bibliotek och intellektuell frihet, 1999

Biblioteket som mötesplats

Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla. (Bibliotekslagen §2)

Folkbibliotekets uppdrag är att verka för en kontakt mellan olika kulturer och stimulera kulturell mångfald. (IFLA:S/Unescos folkbiblioteksmanifest)

En plats för möjligheter – formad med tanke och omtanke (ur Vaggeryds kommuns vision)

- ❖ Biblioteken ska vara tillgängliga för alla. Alla är välkomna, och vi försöker utforma biblioteket efter olika gruppers behov.
- ❖ Vi vill skapa ett vardagsrum för nyfikna, en plats där besökaren kan känna sig hemma, kunna dra sig tillbaka och klara sig på egen hand eller uppleva social samvaro eller få den service man behöver.

Så som §2 är utformad, avses alla oavsett om man har svenskt medborgarskap, är folkbokförd i kommunen eller inte.

Det finns en särskild handlingsplan, Biblioteken som attraktiva mötesplatser. Denna bör revideras varje år i samband med att biblioteken gör sin årliga verksamhetsplan.

Biblioteket som lärande rum

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Bibliotekslagen §2

Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Bibliotekslagen §7

Folkbiblioteket ska som lokalt kunskapscentrum göra all sorts kunskap och information lätt tillgänglig för sina användare.

UNESCO/IFLA:s Folkbiblioteksmanifest

Folkbibliotekens uppdrag är

- att ge stöd till såväl självstudier som formell utbildning på alla nivåer.
- att garantera alla medborgare tillgång till all sorts samhällsinformation
- att underlätta utvecklingen av informationskompetens och datorkunskaper

UNESCO/IFLA:s Folkbiblioteksmanifest

*...där gemensam vilja och kunskap får livet att lyfta och idéer blir verklighet.
Ur Vaggeryds kommuns vision*

- ❖ Biblioteken i Vaggeryd och Skillingaryd ska kunna erbjuda avskild plats för studier.
- ❖ Biblioteken ska underlätta för grupper som av språklig eller annan anledning har svårigheter att ta del av det informationsutbud som tillhandhålls på mediemarknaden.
- ❖ Någon form av enklare dator/surfplatteutbildning erbjuds kontinuerligt.
- ❖ Vaggeryds bibliotek blir en s.k. MIK¹-Central. Detta innebär kontinuerlig kompetensutveckling inom området för personalen.

Biblioteket som Inspirationsrum

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning.

Bibliotekslagen §2

Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Bibliotekslagen §7

Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Bibliotekslagen §6

Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

Bibliotekslagen §6

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

Bibliotekslagen §8

---

¹ MIK står för media och informationskunnighet. Definitionen inkluderar tidigare begrepp som digital kompetens och informationskompetens.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

- 1. de nationella minoritetsspråken,*
- 2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och*
- 3. lättläst svenska.*

Bibliotekslagen §5

Folkbibliotekens uppdrag:

- *skapa och stimulera läsvanor hos barn redan från tidig ålder*
- *stödja muntlig berättartradition*

UNESCO/IFLA:S Folkbiblioteksmanifest

- ❖ Biblioteket ska ha ett mediebestånd anpassat efter användarnas behov och som präglas av allsidighet och kvalitet.
- ❖ En ny medieplan upprättas inom Bibliotek i samverkan, Region Jönköpings län.
- ❖ Biblioteken ska lyfta litteraturen på olika sätt genom programverksamhet, utställningar, tips på biblioteken och i sociala medier för barn och vuxna.
- ❖ E-biblioteket ska utvecklas.
- ❖ Det digitala i det fysiska rummet utvecklas.

Det finns en e-strategi för biblioteken för perioden 2012-2017, som ingår som en bilaga till biblioteksplanen.

Biblioteket som skapanderum

Folkbibliotekens uppdrag:

- *stimulera fantasi och kreativitet hos barn och ungdomar*
- *ge förutsättningar för personlig, kreativ utveckling*
- *stärka medvetenheten om kulturarv, konst, vetenskapliga rön och innovationer*
- *erbjuda tillgång till kulturella uttrycksformer inom alla typer av*

konstutövning
 UNESCO/IFLA:S Folkbiblioteksmanifest

... där lusten är vår drivkraft och där glädjen smittar.
Ur Vaggeryds kommuns vision

- ❖ Förutsättningar för digitalt skapande ska öka.
- ❖ Biblioteket erbjuder programverksamhet med olika skapande verksamheter.
- ❖ Skaparbibblan permanentas och samarbetet från förskola till gymnasium struktureras.

Samverkan mellan kommunbibliotek och skolbibliotek.

- ❖ Samverkan ska finnas på alla nivåer.
- ❖ I förskoleklass får alla elever ett lånekort på kommunbiblioteket vid ett besök på biblioteket under året. Lånekortet kan användas både privat och i skolans verksamheter.
- ❖ Att samverkan sker och utvecklas är nödvändig för högre måluppfyllelse. Det kan ske i projektform och genom olika besök i varandras verksamheter. Vårt gemensamma mål är att ge eleverna kunskap och erfarenhet av vad biblioteken kan erbjuda.
- ❖ Samverkan vid författarbesök, föreläsningar och utställningar i kommunen.
- ❖ Kommunbiblioteket och skolbibliotekarien bjuder årligen in varje årskurs till kommunbiblioteket för olika aktiviteter.